

**ENTRE VISILLOS : İSPANYA'DA İÇ SAVAŞ SONRASI
KADININ TOPLUMSAL DURUŞ VE KONUMUNUN
ZAMAN VE UZAM BAĞLAMINDA YANSITILMASI**

Leman GÜRLEK*

ABSTRACT

Carmen Marin Gaité's *Entre Visillos* is a novel which discusses the social position of woman in the post-Spanish Civil War era. The novel reflects the silent cry and the inner world of woman who is subject to heavy social and traditional oppressions. The aim of this study is to show how the work, within the framework of a fictional narrative and through a woman's point of view, presents woman within her temporal and spatial environment, how it reconstructs the social position of women as realistically as possible, and how all these are conveyed to the reader.

ÖZET

Carmen Marin Gaité'nin *Entre Visillos* adlı romanı, İspanya İç Savaşı sonrası dönemde kadının toplumsal duruşunu ve konumunu irdeleyen bir yapıttır. Roman, toplumun ve geleneklerin ezici baskısına maruz kalan kadının sessiz haykırışını ve içsel dünyasını yansıtır. Bu çalışmanın amacı, yapıtta, kurgusal bir anlatıya dayanılarak ve kadın gözüyle, kadının uzam ve zaman akışı içerisinde nasıl sunulduğunu, kadınların sosyal konumunun olabildiğince gerçekçi bir bakış açısıyla nasıl oluşturulduğunu, ve tüm bunların okura nasıl yansıtıldığını göstermektir.

* İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İspanyol Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yrd. Doç. Dr.

Entre visillos'un yazarı Carmen Martín Gaité ülkemizde çok tanınan bir isim olmamakla birlikte, İspanya ve Amerika'da büyük başarılar elde etmiş, ödüller kazanmış bir yazardır¹. Martín Gaité, her ne kadar eleştirmen tarafından Virginia Woolf gibi feminist yazar olarak tanımlansa da, kendisi feminist "etiketini" kullanmaktan kaçınmış ve o şekilde anılmak istememiştir. Bunun nedenlerinden biri de, yazarın yazdığı dönemde, baskıcı yönetimin bu tür tanımlamaları hoş karşılamayacak olması nedeniyle yazarların istem dışı bir otosansür uygulamak zorunda kalmış olmalarıdır. İspanya 1936-39 yılları arasında yaşamış olduğu İç Savaştan sonra ekonomik, toplumsal ve kültürel bir çöküntü içine girmiştir. O dönemde daha çocuk yaşta olan Gaité (8 Aralık 1925'de doğmuştur) önce İspanya İç Savaşına, kısa süre sonra da 2. Dünya Savaşına tanık olmuştur. Bu ortamda yetişen ve zorluklar içinde yaşamlarını sürdüren yazarlarla birlikte sık sık Madrid'de, Café Gijón da görüş alışverişinde bulunurlar ve yabancı yazarlar hakkında düşüncelerini ifade etmek için toplantılar düzenlerler.

Her ne kadar feminist "etiketini" kabul etmese de Martín Gaité'nin yazmış olduğu *Desde la ventana* feminist bir roman olarak tanımlanır, çünkü diğer yapıtlarında olduğu gibi bu yapıtında da kadın kişiliklerin çoğu, geleneksel davranış biçimlerine ve toplumsal alışkanlıklara uymayı, topluma uyum sağlamayı reddetme eğilimindedirler.² Carmen Martín Gaité, bir kadın yazar olmaktan çok, kadın olarak kendini ifade edebilen ender yazarlardan biriydi. Nitekim Marina Mayoral'a göre Martín Gaité kendi iç dünyasını yansıtırken, kadın yazar olmaktan çok kendi dünya görüşünü yaratma olgusu üzerinde durmuştur. Martín Gaité'nin İspanyol edebiyatındaki duruşu ve konumunun genellikle Virginia Woolf'un kendi çağındaki duruş ve konumuyla benzerlik gösterdiği söylenir. Her ikisi de iç dünyalarını olabildiğince dışarıya vurma ve bunu okurlarıyla paylaşma çabasındaydılar.³

Carmen Martín Gaité, İspanyol Edebiyat tarihine bakıldığında, yarım yüzyıl yazarları kuşağından("50 kuşağı") olup altmışlı yıllara doğru ilk

¹ Visillos: Dışardan evin içinin görülmesine engel olan ama dışarıyı görmeyi sağlar, ince tül.

² MORALES LADRON, Marisol: Desde el espacio interior: habitaciones propias y ventanas abiertas en Virginia Woolf y Carmen Martín Gaité, Babel A.F.I.A.L. Aspecto de Filología Inglesa y Alemana, 2001, s.74.

³ MAYORAL, Marina: "Introducción en Carmen Martín Gate *Entre visillos*", Ediciones Destino, Barcelona, 1997, s.VII.

romanlarını yayınlamıştır. 1957 yılında *Entre visillos* adlı romanıyla Nadal⁴ ödülünü almıştır. Yazarın bu yapıtında aslında bir kadının gözüyle savaş sonrası kadınların iç dünyasını yansıttığını görmekteyiz. Küçük bir kasaba ortamında geçen olaylar, savaş sonrası İspanyol orta sınıfın kendisine uyguladığı toplumsal ve ahlaksal baskıları büyük bir içtenlikle, bir kadının bakış açısıyla yansıtır. Yazar, bu yapay ve baskıcı ilişkiler ağın içinde ezilen kadının konumunu tanımlamak için özellikle ve sistemli olarak iç ve dış uzam ve zaman betimlemelerini kullanmaktadır. Yazarın bu yöntemi bu makalenin temel inceleme odağını oluşturmaktadır.

Yazar, kasabanın sınırlayıcı ve boğucu ortamını daha romanın başında aşağıdaki tümceyle tanımlar:

"Sadece buraya hapsolmuş biri burada gerçekleşen olaylara boyun eğebilir, hatta yaşadığını ve nefes aldığını sanır."⁵

Roman, kasabadaki ikiyüzlülüğün, tutuculuğun ve rutin hayatın bir yansıması gibidir. Yazar bunu sürekli olarak evlenebilecekleri bir eş arayışı içinde olan kızlar arasında geçen uzun ve sıkıcı konuşmaları, onların kederleri, günlük endişeleri, hayal gücü eksiklikleri ve tekdüze bir hayatın neden olduğu hiç bitmeyen üzüntüleri aracılığıyla sağlar. Olay örgüsünün oluştuğu ve kilit noktası sayılabilecek anlatı Pablo Klein'nın kasabadaki enstitüde Almanca dersi vermeye başlamasıyla gelişir. Gözlemci, ketum, terbiyeli ve sıra dışı bir kişilik sergileyen Pablo Klein, kasabaya gelir gelmez kuralcı ve saplantılı bir toplum, bir ortamla karşı karşıya kalır.

Yapıtın ismine baktığımız zaman ilk gözümüze çarpan şey "visillos" sözcüğünün sözcük anlamının romandaki metaforik anlamıyla tamamen örtüşmüş olmasıdır. Şöyle ki, "visillos" romanda camın önüne asılan, görülmeden görmeyi sağlayan ince bir tül anlamına gelen, kadının kısıtlanmış sosyal duruşunu gözler önüne seren, kadını sınırlayan ve o odaya hapseden bir metafor olarak karşımıza çıkar.

Entre visillos aynı zamanda iç uzamı temsil eder: evi, ev ortamını ve bu ortamın getirdiği katı yaşam kurallarını, bunun sonucu olarak ortaya çıkan

⁴ Nadal ödülü İspanya'nın en prestijli edebiyat ödüllerindedir.

⁵ GARCÍA MARTÍN, Isabel: "La mujer en la novela de Carmen Martín Gaité", Trebo, Madrid, 1983, s.19

memnuniyetsizliği ve bu memnuniyetsizliğin kişilikler üzerindeki etkilerini gösterir.⁶

“Sokağa açılan pencerenin bulunduğu odada her zaman her şey tertemizdi. İlk önce orası süpürülür ve tozu alınır.”⁷

Yaşam bu odada geçer. Aslında yaşanan hayat bir anlamda esir hayatıdır; kafese hapsedilmiş bir esirin hayatını simgeler. Yüzyıllardır kadının zorunlu olarak kabul ettiği bir yaşam şeklidir. Oya Batum Menteşe ‘nin de dediği gibi:

Zayıflığına ve korunmaya muhtaçlığına inandırılan kadın, bir de itaatkar, fedakar, sessiz, ve pasif olmasının kadınlık ve dişilik olduğuna da inandırılarak hep çocuk ve kendine güvensiz bırakılmış, tarih boyunca tüm eylem ve etkinlikler kendisinden esirgenmiş, insanı insan yapan alanlardan uzak tutulmuştur.⁸

Entre visillos adlı romandaki kadın karakterlerin her biri saç, giyim, makyaj, erkek arkadaş, dans ve buna benzer konuların dışında başka bir konu hakkında konuşamayan, bunun için yeterli donanımına sahip olmayan, geleceğin eşleri ve anneleri olarak görülen, birey olarak ön planda yer almayan, toplumda kabul görmeyen kişilerdir. Bunun nedeni erkeğin toplum içindeki tutumu ve İspanyol toplumunun geleneksel yapısıdır. Tanınmış ailelerin kızları diğer kızlar gibi enstitülere gönderilmezler. Onun yerine rahibelerin eğitim verdiği okullara gönderilir, din ve davranış dersleri alırlardı.⁹

Romandaki kadınlar her zaman birilerine bağımlı olarak yaşamak ve bu bağımlılığın baskısını hissetmek zorundadırlar. Başkilerinden biri olan Natalia teyzesinin baskılarına daha fazla dayanamayıp şöyle söyler:

⁶ FERNANDEZ DE LA TORRE, Jose Luis; “Unas notas para *Entre visillos* , de Carmen Martín Gaité”, *Revista Publicaciones*, 22-23, 1994, s.52.

⁷ MARTÍN GAITE, Carmen, *Entre Visillos*, 8. baskı, Ediciones Destino, Barcelona, 2002, s.16.

⁸ MENTEŞE, Oya Batum; “Toplumsal Kimlik ve Kadın Yazarlığı”, *Litera Dergisi* sayı 15, İstanbul, 2003, s.155.

⁹ ZATLIN BORING, Phyllis; *Carmen Martín Gaité, autora feminista*, Revista de Estudios Hispánicos, 1977, s.326.

“...teyzemiz Concha bizleri birer aptala çevirmek istiyor, bizi sadece zengin bir nişanlı bulmamız için eğitiyor, her şeyden geri kalmamızı, hiçbir şeyden anlamamamızı, hiçbir şeyden zevk almamamızı istiyor...”¹⁰

Bu aşırı ve zorunlu bağımlılık çoğu kez sorunlara neden olur. Örneğin Julia, Natalia’nın ablası yirmi yedi yaşında olmasına rağmen, nişanlısıyla dışarıya çıkabilmek için hala babasından izin istemek zorundadır. Natalia ise üniversiteye gitmek istediği halde babasına bunu söylemeye cesaret edemez. Natalia’nın arkadaşlarından, Gertru da, nişanlısının baskılarına boyun eğip okulu bırakır:

“Benimle evlenebilmen için ne Latince ne de Geometri bilmene gerek var. Evinin kadını olmayı bilmen şimdilik yeterlidir.”¹¹

Martín Gaité’nin bu durumda seçtiği erkekler genellikle eşlerine sahip olma dürtüsüyle hareket eden kişilerdir. Buna karşılık olarak kadınlar da bir süre sonra eşlerine aynı şekilde davranmaya başlarlar.

Her an toplumun baskısı altında olan evlilik çağına gelmiş kızlar eş bulamama endişesini taşırlar. Bu yük altında ezilirler, çünkü toplumda evde kalmış kızlara kötü gözle bakılır, onlarla dalga geçilir, küçük düşürülür ya da aşağılanırlar. Kadınlar kendilerini güvence altına almak ister, yalnız olmaktan ve / ya da kalmaktan korkarlar. Evlilik aynı zamanda bir kurtuluş yolu olarak görülür. Duyguların bastırıldığı, hislerin yok olduğu zorunlu bir seçimdir. Bütün boş zamanlarını bunu gerçekleştirmek için çalışırlar. Özellikle yaşı, Natalia’nın ablası Mercedes gibi ilerlemiş ve artık kız kurusu diye tanımlanan kızlar bu endişeyi daha fazla yansıtır. Bu korku ve endişe zaman zaman onların var olmayan şeyleri hayal etmelerine de neden olabilir. Örneğin Mercedes, kız kardeşi Julia’nın reddettiği bir gençle çıkmaya başlar, onun ciddi olduğunu sanır ve gelecekle ilgili planlar yapmaya başlar. Fakat gerçek kısa sürede açığa çıkar, Federico yalnızca gönül eğlendirmek istemiştir ve Mercedes tekrar yalnız kalır. Buna rağmen, arkadaşlarına terk edildiğini değil terk ettiğini söyler, çünkü toplum içinde küçük düşmek istemez.

¹⁰ MARTÍN GAITE, Carmen, a.g.e. s.228.

¹¹ GARCÍA MARTÍN, Isabel; *La mujer en la novela de Carmen Martín Gaité Entre visillos*, Trebo, 1983, s.20.

Koca bulma sevdası, kasabaya şehirli kızların gelmesiyle iyice alevlenir, çünkü kadınların sayısı erkeklere oranla daha fazladır ve bu endişe korkunç bir rekabete dönüşür:

“...Casino’ya yeni kızların istilasından dolayı artık gitmek mümkün değil, çünkü bütün bekar erkekleri kapmışlar, avlanmaya çıkmışlar”.¹²

O toplulukta yer alan kızlar eş bulabilmek için flört edebilirler ama asla cinsel ilişkiye girmemelidirler. Nişanlı kızın görevi gelecekteki eşinin isteklerini bastırmak, arzularına boyun eğmemek ve ona yenilmemektir. Bu da nerdeyse mümkün olmayan ve kahramanca diye tanımlayabileceğimiz bir görevdir:

“Tanrı sadece seçtiklerine böyle zorlu bir görev verir.”¹³

Martín Gaité iç savaş sonrası kadını betimlerken onun arzularını, hayallerini, hayal kırıklıklarını geleneklere bağlılığını, düzen, iffet ve saygınlık saplantılarını olduğu gibi gözler önüne serer. Sosyal önyargıların yoğun olduğu bu ortamdan kendini soyutlayamayan kadın sadece nefes alır, ama yaşayamaz. Natalia gibi bu düzene karşı çıkanlar ise, toplumun uygun gördüğü “mantıklı” tanımlamasını eleştirerek şöyle düşünür:

“Boyun eğen ve mantıklı düşünen bir kadın olacaksam yaşamamayı tercih ederim.”¹⁴

Kadınların yaşantısını ve benliğini etkileyebilecek bir diğer uzam ise kızların odalarıdır. Ruiz ailesinin küçük kızı Tali(Natalia)’ye ait bir oda. Bu oda Tali’nin günlüğünü yazdığı, hayal kurduğu ve hayattan ne beklediğini yansıtabildiği, kendisiyle baş başa kalabildiği tek uzamdır. Sembolik olarak özgürlüğünü, ablalarından farklı olduğunu ortaya koyduğu bir yerdir. Ablalarının gözünde soğuk bir odadır ve yalnız kalmaya uygun değildir. Bu yüzden Tali için salonun bir köşesine bir masa yerleştirilir. Her ne kadar penceresi sokağa bakan bu oda dış dünyayla bir bağlantı oluştursa da Tali bu durumdan pek hoşnut değildir, çünkü ablalarının her şey ve herkes hakkında yaptıkları bitimsiz yorumları duymaktan, özellikle de kendi hakkında anlatılanlardan rahatsızdır. Tali’nin ablaları, Julia ve Mercedes ise aynı odayı

¹² GARCÍA MARTÍN, Isabel: a.g.e., s.21.

¹³ GARCÍA MARTÍN, Isabel, a.g.e., s.22.

¹⁴ MARTIN GAITE, Carmen: *Entre visillos*, Octava Edición, Destino, Barcelona, 2002, s.229.

paylaşırlar, ama çoğu zaman bu odada vakit geçirmezler. Julia’nın arkadaşı Elvira’nın odası ise sigara içtiği, resim yaptığı, sıkıldığında ve bunaldığında sığındığı, erkek arkadaşları Emilio ve Pablo’yu ağırladığı bir uzamdır. Bu oda aslında daha özgür, daha rahat bir yaşamı simgeler ve Virginia Woolf’un da tanımladığı gibi kadının bağımsızlığı için çok önemli bir gelişmedir¹⁵. Ne var ki Elvira’nın sık sık kardeşinin arkadaşı Emilio ile birlikte çalıştıkları odaya gitmesi onun yaşadığı çıkmazlar ve sıkıntılar nedeniyle yalnız kalmak istemeyişini gösterir. Bu bağlamda kendi odası onun aslında yapmak istediği fakat dış uzamda gerçekleştiremediği özelemlere bir gönderme niteliindedir.

Carmen Martín Gaité *Entre visillos*’u yazarken kendi hayatından da esinlenmiştir. Kendisi, romandaki başkışının aksine Salamanca’dan Madrid’e geldiğinde özgürlüğü keşfeder, kasaba-şehir arasında bir karşılaştırma yapıp, sosyo - kültürel farklılıkların ayırımına varır. Romanda yarattığı kişiler gibi kasaba dışına hiç çıkmamış biri için büyük şehir özgürlük anlamına gelmekteydi. Yazar bu romanı kaleme alırken gece olmasını bekler, gizlilik içinde, gece, kızı uyurken yazarmış.” Kendi odam olmadığından yazabilmek için gece olmasını beklerdim. Her zaman gece yazardım”¹⁶. Nadal ödülü için başvurduğunda bile takma ad kullanmış, böylece eşi bile (aynı kuşak tanınmış İspanyol yazarlarından Rafael Sanchez Ferlosio), , bunun ayırımında değilmiş.

Virginia Woolf’un da dediği gibi: “Kadınlar 19. yy. kadar, bazı istisnalar dışında, yazmaya başlamamışlardır çünkü o zamana kadar kendilerine ait odaları bulunmuyordu”.¹⁷

Bundan dolayı penceresi sokağa açılan oda Martín Gaité için bir metafor oyunudur, bir sınırı sembolize eder: iç ve dış uzam, özel ve halka açık olan, yaşanan ve hayal edilen arasında bir sınır oluşturur. Burada önemli olan gözlemleyen bakış açıdır, yani dışarıdan içeriye, içerden dışarıya doğru bakmak, görülmeden bakmak ve görmektir. Yazarın başlıktan itibaren kullandığı pencere ile özdeşleşen *visillos* kavramı sunulan bakış açısının eril ya da dişil söylem olup olmadığını gösterir. Romanın başlığını incelediğimiz zaman aslında dişil bir söylem olacağı daha ilk satırlardan belli olacaktır çünkü

¹⁵ MAYORAL, Marina: a.g.e., s.VIII.

¹⁶ DEL VILLAR, Arturo: “El escritor, al día”, *La Estafeta Literaria*, núm. 645-46, s.10.

¹⁷ DEL VILLAR, Arturo: a.g.e., s.10.

Entre visillos sadece kadınlara yönelik, kadınlarla ilişkilendirebileceğimiz bir kavramdır.

Fakat feminist kuram ve eleştirilere bakıldığında eril bir söylemin yanında dişil bir söylemin de bulunması gereğinin vurgulandığı görülür. Virginia Woolf edebiyat geleneği üstüne feminist açıdan yaptığı kişisel değerlendirilmelerini içeren “A Room of One’s Own” başlıklı denemesinde şöyle söyler:

“...Bir yazarın yazma sürecinde kendi cinsiyetinin bilincinde bulunması talihsiz bir hatadır. Aslında tümünden ve salt kadın ya da erkek olmak büyük talihsizliktir; kadınca-erkek ve erkekçe kadın olmalıdır insan...Zaten öylesi bilinçli bir önyargı ile yazılmış hiçbir şey için yaşama şansı yoktur; tohumlanma süreci oluşmamıştır çünkü.”¹⁸

Öykü zaman zaman Natalia ya da Pablo Klein açılarından aktarılır. Bu durumda yazarın, kendisini hem erkek hem de kadın baş kahramanla özdeşleştirdiği görüyoruz. Yani öykü hem erkeğin dünyasını hem de kadının iç dünyasını onların ağızlarından aktarmaktadır. Yazarın dişil bir bakış açısıyla ele alınan bir öyküleme düzeyi yaratmaktan çekindiğini gözlemleriz. Yine bu noktada yazarın kendi hayatına gönderme yaptığını söyleyebiliriz. Pablo Klein yazarın iç dünyasını aktarırken, Natalia, bilinçlenen, özgürleşen kadının sessiz haykırışını dile getiren kahramandır, yani yazarın kendisidir. Öykü Natalia’nın ağzından, günlüğü aracılığıyla, benöyküsel anlatıcı olarak aktarılır. Bu aktarımda genellikle dün, bugün ve yakın zamanda gerçekleşmiş ve gerçekleşecek olaylardan söz edilir. Pablo Klein ise okura, hangi zaman diliminde gerçekleştiğini tam olarak bilmediğimiz geçmiş olayları aktarır. Pablo Klein, çevresinde olup biteni gözlemleyen ve aktaran kişi olup, her ne kadar romanın başkışisi gibi görünmese de, yavaş yavaş anlattığı olayların en önemli roman kişisine dönüşür.

Ayrıca roman boyunca iç uzamın yanı sıra dış uzamlardan da söz etmek mümkün. İç uzamlar her ne kadar yaşamı, hayata bakışı, düzeni, geleneği temsil etse de dış uzamlar bize erkeğin dış dünyadaki yaşamından birer kesit sunmaktadır, yani bir bütünün parçasını oluşturmaktadır. Belirlenmiş toplumsal roller nedeniyle kadın ve erkeğin uzamları da farklılaşır. Pablo Klein sayesinde

¹⁸ Virginia Woolf, *A Room of One’s Own* (1929), eBooks@Adelaide, The University of Adelaide Library, South Australia 5005.

okur Casino’ya, Plaza Mayor’a, sohbet toplantılarına, sıkı sıkıya kapalı bulunan *visillos*’ların bulunduğu burjuvazi evlerine, enstitüye götürülür ve o ortamlardaki insanların toplumsal duruş ve konumlarını gözlemleyebilir. Bu ortamlarda konuşulan, tartışılan konulara dahil olmamızı sağlayan yine Pablo Klein olur, çünkü Pablo aslında Martín Gaité’nin söylemine paralel bir söylem oluşturmaktadır. Pablo Klein bu durumda Martín Gaité’nin erkeklerin ortamına girip onların bakış açısıyla toplumsal duruşlarını aktarabilmesi için bir araçtır ve böylece kadının sosyal konumu hakkında daha fazla bilgi sahibi olmamızı sağlar. Örneğin Pablo Klein, Casino’da Federico adlı gençle sohbet ederken hangi kızla flört edilip edilmeyeceğini, hangi kızla birlikte olunabileceğini öğrenir. Kendisi, Natalia’nın ablası Mercedes ile flört eder ama aslında onu ciddiye almamaktadır. Mercedes’in saplantılı kuralcılığından ve kendisine gelecekteki eşi olabilecek biri gözüyle bakmasından hoşnut değildir. Erkekler de bu ortama başkaldırmak ister, hoşlandıkları kızlarla gezmek, eğlenmek isterler, diğer yandan geleneklere ve katı toplumsal kurallara göre görüştükları kızlarla da sonunda evlenmek zorundadırlar.

Romadaki zaman akışı ise uzamların ağırlığı altında ezilmektedir. Romadaki kurgusal zaman aslında iç savaş sonrası zamanla eş süremlidir. Yazar ve kişiler aynı zaman düzleminde. Zaman yavaş ilerler, neredeyse hissedilir duruma gelir. Boğucu ve sıkıcıdır ve baskıcı Franco döneminin¹⁹ katı gerçeklerini yansıtır. Kurgusal zaman, insanları yönlendiren ve köleleştiren etken bir öğedir. Zamanın akışına kendilerini bırakan insanlar neredeyse umursamaz ve kederli bir şekilde bu süreci izlerler. Kasabada var olan uzamların etkisiyle oluşan baskıcı ve kapalı ortam zaman akışının eklenmesiyle giderek yoğunlaşmaktadır.²⁰

Anlatı zamanına baktığımızda, zamanın ikiye bölündüğünü görürüz: Birinci zaman dilimi, ilk on bir bölümü içerir ve zaman olarak da bizi Eylül başından enstitüdeki akademik derslerin başlangıç tarihi olan Ekim ayı başına götürür. İkinci zaman dilimi ise, on ikinci bölümden on sekizinci bölüme kadar altı bölümü içerir, yani Ekim ayından Noel tatilinin başladığı tarihe kadar olan

¹⁹ General Franco 1939 dan itibaren 1975 yılına kadar İspanya’da diktatörlük döneminin başında olan kişidir.

²⁰ BUTLER DE FOLEY, Isabel :Hacia un estudio del tiempo en la obra narrativa de Carmen Martín Gaité, *Ínsula*, núm. 452-452, s.18.

kısmı kapsar.²¹ Öyküleme zamanı okura söyleşimler yoluyla aktarılır, böylece okur, zamanın roman kişileri üzerindeki etkisinin ayrımında olur. Zaman bu durumda hem dikkate alınmayan hem de tehdit sayılabilen bir öğedir. Zaman akışının baskısını hisseden kızlar bir an önce eş bulma telaşına girip yanlış kararlar alarak hayatlarının sonuna kadar aldıkları yanlış kararlardan pişmanlık duyar, acı çekerler.

Sonuç olarak Carmen Martín Gaité kurgusal bir anlatı içinde gerçek bir dünya yaratır. Okur, öyküleme düzeyinin öykü düzeyiyle örtüştüğünü ve böylece gerçeğe yakın bir etki oluşturulduğunu gözlemler. Burjuva sınıfı çeşitli kişilere; kadınlara ve erkeklere dönüşür; bunlar arasındaki bağ da söyleşimler sayesinde oluşur. *Entre visillos*, o dönem İspanya'sını, burjuva sınıfını, kadınların sosyal konumunu olabildiğince gerçekçi bir bakış açısıyla okura sunar.

KAYNAKLAR

- BUTLER DE FOLEY, Isabel: *Hacia un estudio del tiempo en la obra narrativa de Carmen Martín Gaité*, Ínsula, núm. 452-452
- DEL VILLAR, Arturo: "El escritor, al día", *La Estafeta Literaria*, núm. 645-46
- FERNANDEZ DE LA TORRE, José Luis: "Unas notas para *Entre visillos*, de Carmen Martín Gaité", Publicaciones: Escuela Universitaria del Profesorado, 1994
- GARCÍA MARTÍN, Isabel: *La mujer en la novela de Carmen Martín Gaité* "Entre visillos", Trebo, 1983
- MARTÍN GAITE, Carmen,: *Entre visillos*, 8. baskı, Ediciones Destino, Barcelona, 2002
- MENTEŞE, Oya Batum: "Toplumsal Kimlik ve Kadın Yazarlığı", *Litera Dergisi*, sayı 15, İstanbul, 2003
- MORALES LADRON, Marisol: "Desde el espacio interior: habitaciones propias y ventanas abiertas en Virginia Woolf y Carmen Martín Gaité", Babel A.F.I.A.L. Aspecto de Filología Inglesa y Alemana, 2001
- WOOLF Virginia: *A Room of One's Own* (1929), eBooks@Adelaide, The University of Adelaide Library, South Australia 5005
- ZATLIN BORİNG, Phyllis;" Carmen Martín Gaité, autora feminista", *Revista de Estudios Hispánicos*, 1977.

²¹ FERNANDEZ DE LA TORRE: a.g.e., s.50-51.